
Huvudavtal för kommun- och välfärdssektorn

Kapitel I Allmänna bestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde

Detta avtal är ett sådant avtal om förhandlingsproceduren samt om förfarandet för tryggande av arbetsfreden eller om annat sådant förfarande (huvudavtal) som avses i 3 § 4 mom. i lagen om kommuners och välfärdsområdets tjänstekollektivavtal (669/70). Avtalet tillämpas på tjänsteinnehavare och arbetstagare i kommuner, samkommuner, välfärdsområden och välfärdssammanslutningar, om inte något annat har avtalats i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal.

Förhandlingsförfarande

§ 2 Frågor man kan förhandla och avtala om

mom. 1

Central nivå

- 1 Förhandlingar om och ingående av tjänste- och arbetskollektivavtal (§ 5 och 6).
- 2 Centrala förhandlingar om tolkningen och tillämpningen av förpliktande avtalsbestämmelser i de riksomfattande tjänste- och arbetskollektivavtalen (§ 9–10).

mom. 2

Lokal nivå

- 1 Förhandlingar om och ingående av lokala avtal samt förhandlingar om tolkningen och tillämpningen av dessa (§ 12).
- 2 Lokala förhandlingar om meningsskiljaktigheter beträffande tolkningen och tillämpningen av förpliktande avtalsbestämmelser i tjänste- och arbetskollektivavtalen (§ 8 och 10).
- 3 Lokala förhandlingar om vissa prövningsbaserade frågor i tjänste- och arbetskollektivavtalen (§ 13).

§ 3 Förhandlings- och avtalsparter

mom. 1 ¹⁾ Central nivå

Förhandlings- och avtalsparter på central nivå är Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT respektive Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf, Offentliga sektorns union JAU rf och Social- och hälsovårdens förhandlingsorganisation Sote rf (huvudavtalsorganisationerna).

Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT och respektive huvudavtalsorganisation kan

separat avtala om att förhandlingar förs av en underförening till huvudavtalsorganisationen i fråga. Huvudavtalsorganisationen undertecknar det tjänstekollektivavtal eller det arbetskollektivavtal för månadsavlönade som underföreningen har förhandlat fram.

mom. 2 Lokal nivå

Förhandlings- och avtalsparter på lokal nivå är arbetsgivaren samt de huvudavtalsorganisationer eller deras registrerade underföreningar som saken berör. En underförening bör i oklara fall ha huvudavtalsorganisationens bemyndigande att föra lokala avtalsförhandlingar och att ingå ett lokalt avtal. De lokala förhandlingar som avses i § 2 mom. 2 punkt 3 förs av representanter för arbetsgivaren och huvudavtalsorganisationerna.

Tillämpningsanvisning

Med en underförening till en huvudavtalsorganisation avses här en huvudavtalsorganisationens lokalförening eller riksomfattande underförening på förbunds nivå eller en lokalförening till en sådan underförening. En huvudavtalsorganisationens talan kan föras av organisationens huvudförtroendeman/förtroendeman.

mom. 3 Vissa särskilda områden

Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT kan oberoende av bestämmelserna ovan förhandla om och ingå kollektivavtal också med andra än i mom. 1 avsedda organisationer inom sådana särskilda områden där arbetstagarna har organiserat sig i andra föreningar än sådana som är underföreningar till huvudavtalsorganisationerna.

§ 4 Arbets- och tjänstekollektivavtal på central nivå

På central nivå ingås arbets- och tjänstekollektivavtal för

- 1) kommuner och samkommuner samt
- 2) välfärdsområden och välfärdssammanslutningar.

Avtalen för kommunerna och samkommunerna består av:

- Allmänt tjänste- och arbetskollektivavtal för kommunsektorn (AKTA)
- Tjänste- och arbetskollektivavtal för kommunsektorns undervisningspersonal (UKTA)
- Tjänste- och arbetskollektivavtal för kommunsektorns tekniska personal (TS)
- Arbetskollektivavtal för kommunsektorns timavlönade personal (TIM-AKA)

Vad gäller tekniska sektorn, se § 7 i tjänste- och arbetskollektivavtalet om vissa frågor med anknytning till huvudavtalet.

Avtalen för välfärdsområdena och välfärdsområdessammanslutningarna består av:

- Allmänt tjänste- och arbetskollektivavtal för välfärdsområdena (VÄLKA), se även § 2 i tjänste- och arbetskollektivavtalet om vissa frågor med anknytning till huvudavtalet.
- Arbets- och tjänstekollektivavtal för social- och hälsovårdssektorn (SH-avtalet)
- Tjänste- och arbetskollektivavtal för läkare (LÄKTA)

Kapitel II Avtalsförhandlingar på central nivå

§ 5 Förhandlingsbegäran och inledande av förhandlingar

En förhandlingsbegäran kan framställas muntligt eller skriftligt och samtidigt ska huvudpunkterna i de frågor man önskar förhandla om anges. Förhandlingarna ska inledas utan dröjsmål, senast inom två veckor efter att förhandlingsbegäran framställts, om inte något annat avtalas. Kommun- och

välårsomsrådesarbetsgivarna KT sammankallar förhandlingsparterna.

§ 6 Förande av förhandlingar

mom. 1 Kommun- och välårsomsrådesarbetsgivarna KT och huvudavtalsorganisationerna tillsätter en huvudförhandlingsgrupp att leda och koordinera förhandlingarna. Huvudförhandlingsgruppen tillsätter vid behov andra förhandlingsgrupper.

mom. 2 Om saken gäller enbart eller nästan enbart medlemmar i en enskild huvudavtalsorganisation eller i ett fåtal huvudavtalsorganisationer, förs förhandlingarna som särskilda förhandlingar mellan Kommun- och välårsomsrådesarbetsgivarna KT och respektive organisation eller organisationer, såvida inget annat avtalas särskilt.

Kapitel III Förhandlingsförfarande i frågor som gäller tolkningen och tillämpningen av förpliktande avtalsbestämmelser

§ 7 Direkta överläggningar

En representant för arbetsgivaren bör genom direkta överläggningar med den tjänsteinnehavare/arbetstagar som saken gäller eller med en förtroendemans som representerar personen i fråga försöka reda ut frågor och meningsskiljaktigheter som gäller tolkningen och tillämpningen av förpliktande bestämmelser i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal.

§ 8 Lokala förhandlingar

Arbetsgivaren och den berörda huvudavtalsorganisationen eller dess registrerade underförening ska på yrkande av någondera parten föra lokala förhandlingar om meningsskiljaktigheter som gäller tolkningen eller tillämpningen av förpliktande bestämmelser i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal.

Tillämpningsanvisning

Resultatet av de lokala förhandlingarna är inte bindande för arbetsgivaren, t.ex. styrelsen eller nämnden, förrän förhandlingsresultatet har godkänts vid organets möte. Arbetsgivarens beslut i den fråga som varit föremål för lokala förhandlingar bör så snart som möjligt delges den andra förhandlingsparten.

En tjänsteinnehavare får inte söka ändring genom besvär i ett myndighetsbeslut som avses i 29 § i lagen om kommunernas och välårsomsrådenas tjänstekollektivavtal och inte heller i ett myndighetsbeslut i ett ärende som avses i 2 § i lagen om kommunernas och välårsomsrådenas tjänstekollektivavtal eller lämna ärendet till avgörande genom en begäran om omprövning eller som förvaltningsstvemål, om tjänsteinnehavaren eller en tjänsteinnehavarförening har rätt att anhängiggöra ärendet hos Arbetsdomstolen. Det som föreskrivs ovan i detta moment tillämpas endast på en tjänsteinnehavare som är medlem i en sådan tjänsteinnehavarförening eller en underförening till den som har rätt att anhängiggöra saken vid Arbetsdomstolen.

§ 9 Centrala förhandlingar

mom. 1 Om man inte uppnår enighet i de lokala förhandlingarna, kan en avtalspart hänskjuta saken till centrala förhandlingar mellan Kommun- och välårsomsrådesarbetsgivarna KT och den berörda huvudavtalsorganisationen.

mom. 2 På grund av tvistens art eller av andra särskilda skäl kan huvudavtalsorganisationen hänskjuta meningsskiljaktigheter beträffande tolkningen eller tillämpningen av ett tjänste- eller arbetskollektivavtal direkt till centrala förhandlingar.

§ 10 Förande av förhandlingar samt protokoll

- mom. 1** Förhandlingarna ska inledas inom tre veckor från det att motparten har delgetts ett skriftligt yrkande där de frågor som blir föremål för förhandlingarna har angetts, om inte parterna avtalar om en längre tid. Förhandlingarna ska föras utan oskäligt dröjsmål. Den behöriga myndigheten ska bestämma tidpunkten och platsen för förhandlingarna.
- mom. 2** Förhandlingarna anses vara avslutade den dag då förhandlingsparterna gemensamt har konstaterat detta, förhandlingsprotokollet har justerats på överenskommet sätt (justeringsdagen ska antecknas) eller när någondera av förhandlingsparterna skriftligt har meddelat att den för egen del anser förhandlingarna vara avslutade.
- mom. 3** Vid lokala och centrala förhandlingar ska det föras protokoll, som ska justeras på det sätt som förhandlingsparterna kommer överens om. I centrala förhandlingar och i de lokala förhandlingar där man inte når enighet ska i protokollet eller i dess bilagor redogöras för den fråga som man är oenig om och för parternas ståndpunkter med motiveringar samt för de fakta och handlingar som man vill åberopa. Protokollet ska upprättas utan dröjsmål efter att förhandlingarna avslutats.

§ 11 Väckande av talan

Talan i Arbetsdomstolen får inte väckas förrän centrala förhandlingar enligt detta avtal har förts.

Kapitel IV Ingående av lokala avtal samt lokala förhandlingar om vissa prövningsbaserade frågor

§ 12 Lokala avtal

- mom. 1** Lokalt kan man avtala om att avvika från bestämmelserna i ett gällande riksomfattande tjänste- eller arbetskollektivavtal, om det finns en grundad anledning som baserar sig på lokala särförhållanden och om möjligheten att ingå lokala avtal inte särskilt har begränsats i ett riksomfattande tjänste- eller arbetskollektivavtal. Har det i ett riksomfattande tjänste- eller arbetskollektivavtal avtalats något annat om ingående av lokala avtal än vad som bestäms i denna paragraf, iakttas i stället för bestämmelserna i denna paragraf bestämmelserna i det riksomfattande tjänste- eller arbetskollektivavtalet.
- mom. 2** I det fall som avses ovan i mom. 1 eller om det i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal har förutsatts att man ingår lokala avtal eller detta har gjorts möjligt i tjänste- eller arbetskollektivavtalet, förs förhandlingar och avtalas skriftligt om saken mellan arbetsgivaren och de huvudavtalsorganisationer eller deras underföreningar vilkas medlemmar saken berör. Om det uppkommer oklarhet om en underförenings befogenhet att föra lokala avtalsförhandlingar, kan det förutsättas att denna har en uttrycklig fullmakt av huvudavtalsorganisationen.
- mom. 3** Ett lokalt avtal kan när som helst sägas upp att upphöra efter tre månader från delgivningen av uppsägningen, varefter bestämmelserna i det riksomfattande tjänste- och arbetskollektivavtalet iakttas.

- mom. 4** Ett lokalt avtal har samma rättsverkan som ett tjänste- eller arbetskollektivavtal, om inte något annat föräns av mom. 3.

Tillämpningsanvisning

Ett lokalt avtal kan gälla en arbetsgivares hela personal, några enheter eller personalgrupper eller en enskild tjänsteinnehavare/arbetstagare.

Också ett lokalt avtal som ingåtts för viss tid kan sägas upp. Om ett lokalt avtal har sagts upp, bestäms anställningsvillkoren för dem som omfattas av avtalet efter utgången av uppsägningstiden enligt respektive bestämmelser i tjänste- eller arbetskollektivavtalet, såvida inget annat avtalas lokalt. Om de tillämpliga avtalsbestämmelserna baserar sig på prövning, ska anställningsvillkoren efter uppsägningstiden bestämmas vara sådana som de var innan det lokala avtalet trädde i kraft, såvida inget annat avtalas eller föräns av de förpliktande bestämmelserna i det riksomfattande tjänste- eller arbetskollektivavtalet.

Avsikten är att eventuella meningsskiljaktigheter om tillämpningen och tolkningen av ett lokalt avtal ska avgöras genom förhandlingar mellan de lokala parterna. Om man inte lyckas lösa problemet i lokala förhandlingar, finns det inget hinder för att behandla frågan i den ordning som anges i § 9–10, även om man på grund av sakens natur bör försöka undvika detta.

§ 13 Lokala förhandlingar om vissa prövningsbaserade frågor

- mom. 1** Arbetsgivaren och huvudavtalsorganisationerna kan i enlighet med § 12 ovan lokalt avtala om det lokala förhandlingsförfarandet för prövningsbaserade anställningsvillkor i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal. Om inget annat har avtalats lokalt, är myndigheten skyldig att iakttta bestämmelserna i denna paragraf.
- mom. 2** Innan arbetsgivaren fattar beslut om sådana allmänna principer eller grunder som är väsentliga för tjänsteinnehavarna/arbetstagarna och som gäller tillämpningen av prövningsbaserade bestämmelser i ett tjänste- eller arbetskollektivavtal, ska på begäran föras förhandlingar i frågan med representanter för de huvudavtalsorganisationer saken gäller. I dessa förhandlingar bör man försöka uppnå enighet om de allmänna principerna och grunderna för verkställandet av de ovan nämnda avtalsbestämmelserna. Om någon förhandlingspart kräver det, ska det över förhandlingarna upprättas ett protokoll där parternas ståndpunkter och eventuella motiveringar framgår.
- mom. 3** Förhandlingsskyldigheten ovan gäller inte tillämpning av en motivationshöjande lönegrund som det är meningen att arbetsgivaren ska ha till sitt föfogande.

Tillämpningsanvisning

Syftet med förhandlingsförfarandet är att man ska kunna dra nytta av den lokala sakkunskapen och öka ansvaret på lokal nivå i fråga om tillämpningen av avtalen.

Föremål för förhandlingar

Förhandlingar enligt § 13 ska föras bland annat i följande fall:

- 1) arbetsgivaren har berett ett betydande principavgörande om tillämpningen av prövningsbaserade bestämmelser, såsom allmänna principer för beviljande av prövningsbaserad tjänstledighet och för prövningsbaserade löner under tjänstledighet samt för beviljande av språktillägg eller mötes- och föreläsningsarvoden
- 2) det är fråga om principer och grunder som ska iakttas vid lönejusteringar som gäller flera tjänsteinnehavar-/arbetstagargrupper, till exempel kostnadsramen och de

verksamhetsenheter, uppgifter, tjänster och befattningar som arrangemanget gäller.

Även om tillämpningen av bl.a. engångsarvoden och individuella lönedelar har lämnats utanför förhandlingsskyldigheten, är det ändå ändamålsenligt att i enlighet med § 13 förhandla om de allmänna principer som ska iakttas vid beviljandet av dem, om de inte på något annat sätt behandlas tillsammans med personalen. Det har utfärdats gemensamma anvisningar om personalens medverkan vid behandling av resultatbonus.

Förhandlingsskyldigheten gäller till exempel inte fastställandet av en enskild tjänsteinnehavares/arbetstagares lön och inte heller frågor som inte är avtalsbara.

Utgångspunkten har varit att en fråga i lokala förhandlingar behandlas avtalsområdesvis beträffande huvudavtalsorganisationens hela medlemskår och inte separat för olika personal-/arbetstagargrupper.

En prövningsbaserad fråga som avses i denna paragraf kan inte hänskjutas till centrala förhandlingar eller till behandling i Arbetsdomstolen.

Kapitel V Tryggande av arbetsfreden

§ 14 Stridsåtgärder verkställda av en underförening

En underförening till en huvudavtalsorganisation får inte vidta stridsåtgärder utan huvudavtalsorganisationens tillstånd.

§ 15 Ansökningsförbud och blockad

- mom. 1** De som är bundna av det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet får inte under dess giltighetstid verkställa ansökningsförbud eller blockader som riktar sig mot en kommuns eller en samkommuns instruktion eller annat beslut som gällde 1.11.1992 eller som riktar sig mot en sådan stadga eller ett sådant beslut som överensstämmer med ett rekommendationsavtal, en rekommendation eller en mall som den som är bunden av avtalet har godkänt.
- mom. 2** Huvudavtalsorganisationerna ska också i övrigt, med de medel som de har till sitt förfogande, under tjänste- och arbetskollektivavtalens giltighetstid sträva efter att hindra sina underföreningar från att tillgripa ansökningsförbud eller blockader som riktar sig mot andra än avtalsbara frågor eller begränsa användningen av dem så att en arbetsgivares viktiga funktioner inte störs allvarligt på grund av ansökningsförbudet eller blockaden.
- mom. 3** I ett lokalt samarbetsavtal kan man avtala om att en avtalspart eller dess underförening inte får verkställa ansökningsförbud eller blockader som riktar sig mot andra än avtalsbara frågor under den tid då arbetsgivaren iakttar det lokala samarbetsavtalet som gäller samarbetsförfarandet mellan arbetsgivaren och de anställda.

Kapitel VI Särskilda bestämmelser

§ 16 Inskränkning av ett avtals tillämpningsområde

Om en del av huvudavtalsorganisationerna undertecknar ett tjänste- eller arbetskollektivavtal medan en del av de organisationer som deltagit i förhandlingarna stannar utanför avtalet, tillämpas inte bestämmelserna i tjänste- eller arbetskollektivavtalet på medlemmarna i den organisation eller dess underförening som stannat utanför avtalet, såvida inget annat avtalas särskilt.

§ 17 Giltighetstid

Detta avtal träder i kraft den 11 november 2022. Avtalet ersätter det kommunala huvudavtalet från den 13 januari 1993.

Om någon part säger upp avtalet, gäller uppsägningen alla parter, dock så att § 7–11 och § 13 också efter uppsägningstidens utgång ska tillämpas mellan de parter som är bundna av tjänste- och arbetskollektivavtal. En uppsägning ska göras skriftligt. Uppsägningstiden är sex månader. Vid uppsägning av huvudavtalet anses också ett i § 12 mom. 1 avsett lokalt avtal vara uppsagt från den tidpunkt då giltighetstiden upphör för det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal som är i kraft vid tidpunkten för uppsägningen, dock tidigast vid utgången av giltighetstiden för detta huvudavtal.

Helsingfors den 8 juni 2022

KOMMUN- OCH VÄLFÄRDSOMRÅDESARBETSGIVARNA KT

FÖRHANDLINGSORGANISATIONEN FÖR OFFENTLIGA SEKTORNS UTBILDADE FOSU RF

OFFENTLIGA SEKTORNS UNION JAU RF